

แบบรายงานสรุปผลการเข้ารับการอบรม
หลักสูตร “เสริมสร้างธรรมาภิบาลต่อต้านการทุจริต”

คลินิกส่งเสริมธรรมาภิบาลต่อต้านการทุจริต

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นกรมที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง โดยมีเลขาธิการเป็นผู้รับผิดชอบ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ควบคุมดูแล และรับผิดชอบการปฏิบัติราชการของสำนักงานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท.

หลักการและเหตุผล/ความเป็นมาของ ป.ป.ท.

๑. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระ
 ๒. ป.ป.ช. มีอำนาจในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่มีภารกิจที่อยู่ในความรับผิดชอบจำนวนมาก
 ๓. รัฐมีนโยบายสำคัญและเร่งด่วนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 ๔. ไม่มีส่วนราชการในส่วนของฝ่ายบริหารที่มีอำนาจ หน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยตรง
 ๕. ฝ่ายบริหารจะต้องมีส่วนราชการในฝ่ายบริหารที่รับผิดชอบ และเป็นศูนย์กลางประสานงานกับหน่วยงานของรัฐกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อดำเนินการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
- ป.ป.ช. รับเรื่องร้องเรียนการทุจริต
ป.ป.ท. ไม่รับเรื่องร้องเรียนการทุจริตโดยตรง (ถ้ามีเรื่องทุจริต จะส่งต่อ ป.ป.ช.)
- ITA คือ เครื่องมือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ
- เป็นเครื่องมือในการยกระดับธรรมาภิบาล
 - เป็นมาตรการเชิงรุกในการป้องกันการทุจริต

ภาพรวมและความเป็นมาของ ITA

เริ่มดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ (ITA ss๑) จนถึงปัจจุบัน
คณะรัฐมนตรีได้มีมติวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๑ เห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานให้ความร่วมมือและเข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔

๑. เห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานให้ความร่วมมือและเข้าร่วมการประเมิน
๒. ให้หัวหน้าส่วนราชการให้ความสำคัญกับการประเมิน
๓. ให้หน่วยงานกำกับดูแลส่วนราชการพิจารณา นำการผลประเมินให้หน่วยงานกำกับดูแลส่วนราชการพิจารณา

สำหรับปี ๒๕๖๒ (ITA ss๒) สำนักงาน ป.ป.ช. ได้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อรองรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment System : ITAS)

แนวทางการขับเคลื่อนตามมติคณะรัฐมนตรี ๒๓ มกราคม ๒๕๖๑

- มุ่งเน้นการออกแบบการขับเคลื่อนการประเมินอย่างเป็นระบบ
- ให้ความสำคัญในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินให้เกิดการสนับสนุนต่อการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย
- ลดภาระของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ลดการใช้จ่ายงบประมาณและเพิ่มประสิทธิภาพของการป้องกันการทุจริตเชิงรุก

- ตามทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

เครื่องมือการประเมิน ITA ประกอบด้วย

๑. แบบวัดการรับรู้ผู้มีส่วนได้เสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment : IIT) คะแนนข้อคำถาม คะแนนตัวชี้วัด ๓๐%
๒. แบบวัดการรับรู้ผู้มีส่วนได้เสียภายนอก (External Integrity and Transparency Assessment : EIT) คะแนนข้อคำถาม คะแนนตัวชี้วัด ๓๐%
๓. แบบตรวจการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment : OIT) คะแนนข้อคำถาม คะแนนตัวชี้วัดย่อย ๔๐%

กรอบการประเมิน ๑๐ ตัวชี้วัด ที่เชื่อมโยงกับ ๓ เครื่องมือ

๑. การปฏิบัติหน้าที่	๖. คุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงาน
๒. การใช้งบประมาณ	๗. ประสิทธิภาพการสื่อสารของหน่วยงาน
๓. การใช้อำนาจ	๘. การปรับปรุงระบบการทำงานของหน่วยงาน
๔. การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ	๙. การเปิดเผยข้อมูล
๕. การแก้ไขปัญหาการทุจริต	๑๐. การป้องกันการทุจริต

กระบวนการหลักธรรมาภิบาลเพื่อการป้องกันการทุจริต ความหมายของการทุจริต แบ่งเป็น ๒ นัย คือ

- การใช้อำนาจหรืออิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ที่ตนเองมีอยู่ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเอง และเพื่อนพ้อง (องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน ประเทศไทย)
- การแสวงหาประโยชน์มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น (มาตรา ๑ (๑) แห่งประมวลกฎหมายอาญา)

สาเหตุการทุจริต

๑. มีอำนาจ
๒. กฎหมายเปิดช่องให้กำหนดแนวทางที่ปฏิบัติได้
๓. ดุลยพินิจ

ทฤษฎีอธิบายสาเหตุการทุจริต

๑. ทฤษฎีอุปถัมภ์ คนในสังคมมีความแตกต่างไม่เท่าเทียมกัน ก่อให้เกิดบุคคล ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายที่เป็นผู้อุปถัมภ์ (Client) ทำหน้าที่ดูแลช่วยเหลือ และฝ่ายที่รับการอุปถัมภ์ (Patron) ทำหน้าที่ให้การตอบแทนในสังคมตะวันตก มีรากฐานจากระบบฟิวดัล ของไทยมาจากศาสนาและความเชื่อ ซึ่งการอุปถัมภ์อาจขยายวงกว้างจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไปเป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบของพีระมิด
๒. ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow
 - ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs)
 - ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs)
 - ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and love Needs)
 - ความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง (Esteem Needs)
 - ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self-actualization Needs)

๓. ทฤษฎีการทุจริต มีปัจจัย ๓ ประการ

- ความไม่ซื่อสัตย์
- โอกาส
- สิ่งจูงใจ

รูปแบบการทุจริต (ภาพรวม)

๑. การทุจริตในรูปแบบพื้นฐาน เช่น การเรียกรับสินบน
๒. การทุจริตแบบเครือข่าย ที่มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่าย โดยใช้ช่องว่างทางกฎหมายในการกระทำการทุจริต
๓. การทุจริตเชิงนโยบาย ซึ่งเป็นการใช้อำนาจที่มีในการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เอื้อต่อการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

ผลกระทบจากการทุจริต

๑. สังคมเสียหาย
๒. ระบบงานเสียหาย
๓. ระบบเศรษฐกิจเสียหาย

กระบวนทัศน์ธรรมาภิบาล

The classic model of bureaucracy รัฐบาลที่ทรงอำนาจและมีความเข้มแข็งในการใช้อำนาจจะเป็นรูปแบบที่จะรักษาผลประโยชน์ของชาติได้ดีที่สุด

New Public Management (NPM) การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมจากบทบาทของ Actors ที่เพิ่มขึ้น

คุณลักษณะของธรรมาภิบาล

- ธรรมาภิบาลเป็นทั้งวิถีคิด (นามธรรม) และการปฏิบัติ (รูปธรรม)
- ธรรมาภิบาลมีขอบเขตรอบคลุมทั้งระดับโลก ภูมิภาค ประเทศ และท้องถิ่น
- ธรรมาภิบาลมีได้ทั้งในและนอกองค์กร
- ธรรมาภิบาลอยู่ในทุกขั้นตอนของการบริหาร
- ธรรมาภิบาลมีในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม

ธรรมาภิบาลกับการป้องกันการทุจริต สำนักงาน ก.พ. กำหนดไว้ ๖ ประการ คือ

๑. หลักนิติธรรม
๒. หลักคุณธรรม
๓. หลักความโปร่งใส
๔. หลักการมีส่วนร่วม
๕. หลักความรับผิดชอบ
๖. หลักความคุ้มค่า

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติราชการที่ยึดธรรมาภิบาล

รัฐ : มีการปฏิบัติที่ยึดประโยชน์สาธารณะเป็นเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ มีระบบที่โปร่งใส เปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วม บุคลากรของรัฐตระหนักถึงความรับผิดชอบและการทำงานที่มีตัวชี้วัดชัดเจน

ประชาชน : เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร มีส่วนร่วมกับรัฐในการพัฒนาหรือแก้ปัญหา ได้รับการบริการที่ดีขึ้น เกิดความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของตน

เอกชน : ได้รับความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ ลดรายจ่ายนอกระบบ ส่งผลต่อโอกาสการแข่งขันทางธุรกิจ ทั้งระดับประเทศและนอกประเทศ

สิ่งที่จะนำไปประยุกต์ในการปฏิบัติงาน

นำองค์ความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ โดยปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ สร้างจิตสำนึกให้มีความรักองค์กร รักประเทศชาติ งานตรวจสอบภายในพยายามพัฒนาการปฏิบัติงาน โดยสรุปข้อตรวจพบและเผยแพร่กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้ทุกหน่วยงานภายในองค์กรทราบและถือปฏิบัติ เพื่อให้เป็นองค์กรที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีธรรมาภิบาล ซึ่งจะมีผลให้ประเทศชาติมีความสุข ลดปัญหาการขัดแย้งต่าง ๆ ได้โดยสันติวิธี